

RAPORT TW 5

Aspekty prawne związane z mobilnością zawodową

JAK KORZYSTAĆ Z RAPORTU

Niniejszy raport prezentuje kilka kluczowych kwestii mogących zainteresować osoby rozważające podjęcie pracy w kraju Unii Europejskiej. Opracowanie składa się z trzech części:

1] Wstęp lub ogólny zarys „Co mają ze sobą wspólnego?”

- obejmuje kwestie wspólne dla wszystkich krajów projektu ..... STRONA 4

Ta część skierowana jest do osób, które dopiero zaczynają rozważać możliwość wyjazdu do państwa należącego do UE w celu podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej.

2] Szczegółowa część opisująca każde państwo będące partnerem w projekcie

- przedstawia różnice między państwami

- oraz szczególne rozwiązania i regulacje mające zastosowanie w danym państwie

- Francja ..... STRONA 11
- Niemcy ..... STRONA 15
- Włochy ..... STRONA 20
- Polska ..... STRONA 25
- Wielka Brytania ..... STRONA 30

Ta część skierowana jest do osób, które od pewnego czasu rozważają wyjazd ale potrzebują więcej informacji i wskazówek na temat danego kraju lub chcą porównać kilka państw.

3] Przydatne linki i adresy - odniesienia i aktualne adresy www oraz szczegóły dotyczącego każdego z państw projektu

Strony www szybko ulegają przedawnieniu, należy więc sprawdzić datę ostatniej aktualizacji.

- Francja ..... STRONA 13
- Niemcy ..... STRONA 18
- Włochy ..... STRONA 23
- Polska ..... STRONA 28
- Wielka Brytania ..... STRONA 33

Ta część skierowana jest do osób, które podjęły już decyzję o wyjeździe i podjęciu pracy w państwie unijnym i teraz muszą nawiązać kontakty aby zdobyć szczegółowe informacje i uzyskać wskazówki.

Uwagi dla użytkowników – pracowników urzędów pracy

Dla własnego rozwoju zawodowego może Pan/Pani wykorzystać niniejsze opracowanie jako punkt wyjścia do dalszych badań i poszukiwań, stawiając poniższe pytania:

- Jakich **kwestii** muszę być świadomy podczas udzielania moim klientom informacji na temat mobilności w Europie?
- Jakie **pytania** mogą paść z ich strony i gdzie będę mógł znaleźć na nie odpowiedzi?
- Jakie **bariery** stoją przed mobilnością w Unii Europejskiej?
- Jak można, w najbardziej skuteczny sposób, pomóc w ich pokonaniu?

CO MAJĄ ZE SOBĄ WSPÓLNEGO?

PRACA W KRAJACH UE – KLUCZOWE KWESTIE

INFORMACJE OGÓLNE

	Wielka Brytania	Francja	Niemcy	Włochy	Polska
Populacja	60 mln	60 mln	ponad 82 mln	58.5 mln	38.6 mln
Stolica	Londyn	Paryż	Berlin	Rzym	Warszawa
Język	angielski	francuski	niemiecki	włoski	polski
Inne	walijski				
Waluta	Funt = 100 pensów	Euro	Euro	Euro	Złoty = 100 groszy
Numer kierunkowy	+44	+33	+49	+39	+48
Straż pożarna	999	18	112	115	112 / 998
Policja	999	17	110	113 Policja Karabinierzy	112 / 997
Pogotowie ratunkowe	999	17	112*	118	112 / 999
Ratownictwo medyczne	--	15 (SAMU)**	--	118	112 / 999

* W niektórych landach niemieckich używa się również numeru 19222 w celu wezwania pogotowia

** Infolinia ratownictwa medycznego

W celu uzyskania dalszych informacji należy skontaktować się z właściwą ambasadą.

ZEZWOLENIA I WIZY

Osoby posiadające paszporty unijne o dziesięcioletnim terminie ważności mogą przebywać i pracować w jakimkolwiek państwie UE/EOG przez **maksymalnie trzy miesiące** bez wizy lub zezwolenia na pracę.

Dłuższe pobyty wymagają jedynie zezwolenia na pobyt. Należy sprawdzić procedurę uzyskiwania powyższego dokumentu w konsulacie lub ambasadzie kraju, do którego się wybieramy, najlepiej jeszcze przed wyjazdem. Procedury różnią się w zależności od państwa.

ZATRUDNIENIE

Obywatele UE/EOG mają prawo mieszkać i pracować w krajach UE bez zezwolenia na pracę i mają takie same prawa, jak obywatele danego kraju, tzn. prawo do wynagrodzenia, odpowiednich warunków pracy oraz dostępu do zakwaterowania, szkoleń zawodowych, ubezpieczenia społecznego i przynależności do związków zawodowych. Rodziny oraz osoby pozostające na ich utrzymaniu mają prawo przebywać ze swoimi bliskimi i cieszyć się podobnymi uprawnieniami.

Wyjątki – Wyspa Man, Wyspy Normandzkie (patrz szczegółowy opis: Wielka Brytania).

Kwestie prawne oraz umowy o pracę

Ochrona zatrudnienia w ustawodawstwie danego państwa nie ma zastosowania do zatrudnienia poza granicami naszego kraju. Szczegółowe warunki zatrudnienia są kwestią umowy pomiędzy pracodawcą a pracobiorcą. Jeśli to możliwe, należy zdobyć warunki zatrudnienia na piśmie, jeszcze przed opuszczeniem własnego kraju.

Jeśli zostanie nam zaproponowana umowa o pracę, należy dokładnie sprawdzić warunki zatrudnienia (łącznie z procedurami dyscyplinarnymi oraz warunkami wykonywania pracy). Należy w pełni rozumieć, co jest napisane w umowie przed podpisaniem jej. Pracodawca może przedstawić kopię umowy w naszym języku ojczystym, jeśli tego nie zrobi, musimy sami ją przetłumaczyć. Należy sprawdzić sposób płatności i częstotliwość wypłacania wynagrodzenia. Należy też zapytać o wydatki związane ze zmianą miejsca zamieszkania oraz o zakwaterowanie i o to, czy przysługuje nam pomoc w pokryciu niezbędnych wydatków i na jakich warunkach. Prawdopodobnie nasze wynagrodzenie będzie płatne bezpośrednio na rachunek bankowy. Należy więc dowiedzieć się, jakie dokumenty wymagane są do otworzenia rachunku – nasz bank krajowy może nam w tym pomóc.

Wynagrodzenie, godziny pracy, urlopy

	Wielka Brytania	Francja	Niemcy	Włochy	Polska
Kiedy zazwyczaj wypłacane jest wynagrodzenie?	co tydzień lub co miesiąc	miesięcznie, zazwyczaj w cyklu trzynastomiesięcznym	na podstawie umowy zbiorowej	w niektórych sektorach do szesnastu wynagrodzeń rocznie, dodatkowe wynagrodzenie w grudniu	miesięcznie
Płaca minimalna	18-21 lat: £4.10 powyżej 22 lat: £4.80 (ad.1 poniżej)	indeksowana (ad.3 poniżej)	brak, podstawą jest umowa zbiorowa (ad.4 poniżej)	minimum sektorowe, ustalone co 3 lata	849,00 zł (ad.6 poniżej)
Tydzień pracy	maksymalnie 48 godz., średnia w ciągu 17 tygodni	maksymalnie 35 godz.	maksymalnie 48 godz. w ciągu 6 dni	40 godz., maksymalnie 48 godz.	maksymalnie 8 godz. dziennie, 40 godz. w ciągu pięciodniowego tygodnia pracy lub 48 godz. wliczając godz. nadliczbowe (ad.6 poniżej)
Godziny nadliczbowe		ponad 35 godz.	na podstawie umowy zbiorowej	130-150% normy	jak wyżej
Urlopy (wymiar minimalny)	20 dni	5 tygodni	24 dni	średnio 25-30 dni	20 dni dla zatrudnionych krócej niż 10 lat, 26 dni dla zatrudnionych dłużej niż 10 lat (ad.6 poniżej)
Święta	8-9 dni	11 dni	10-14 dni	10 dni	10-11 dni

państwowe	(ad.2 poniżej)		(ad.5 poniżej)		
Urlopy macierzyńskie/ojcowskie					Urlop macierzyński 16 tygodni, łącznie z 2 tygodniami urlopu ojcowskiego (opcjonalnie)

Uwagi:

1. Wielka Brytania: po dodatkowe informacje proszę dzwonić pod numer 0845 6000 678 – infolinia National Minimum Wage (Krajowa Płaca Minimalna). Informacje są również dostępne na stronie DTI www.tiger.gov.uk
2. Wielka Brytania: według prawa pracodawcy nie są zobowiązane do przestrzegania ich.
3. Salaire Minimum Interprofessionel de Croissance: najnowsze dane w biurach ANPE lub na stronie internetowej ANPE
4. Niemcy: warunki pracy, łącznie z płacą, uzgadniane są na podstawie umów zbiorowych oraz Arbeitsgesetz (dot. płac, obowiązków pracowników w różnych przedziałach wynagrodzeń, godzin pracy, urlopów, dodatkowego wynagrodzenia, tj. premia świąteczna i świadczenia urlopowe). W branży budowlanej istnieje płaca minimalna dla obywateli krajów unijnych pracujących w Niemczech ale zatrudnianych przez zagranicznych pracodawców. Inne powszechnie obowiązujące umowy zbiorowe dotyczą nisko płatnych branż, tj. ochrona, fryzjerstwo.
5. Niemcy: w zależności od landu.
6. Polska: październik 2005 – punkt odniesienia dla płacy minimalnej to Kodeks Pracy, który zawiera przepisy dotyczące urlopów, nadgodzin, prawa do wynagrodzeń, itp.

ZANIM WYJEDZIESZ: sprawdź poniższą listę

Zanim podejmiesz zatrudnienie za granicą musisz:

- Mieć paszport (ale nie paszport tymczasowy);
- Mieć kopię umowy o pracę lub warunków zatrudnienia i w pełni je rozumieć;
- Znać sposób płatności i częstotliwość wypłacania wynagrodzenia;
- Wiedzieć jak zorganizować podróż i czy pracodawca pokryje jej koszty;
- Mieć miejsce zakwaterowania;
- Mieć Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego lub wykupione prywatne ubezpieczenie zdrowotne;
- Mieć wystarczające środki finansowe na utrzymanie do momentu otrzymania pierwszej wypłaty lub na powrót do domu w razie takiej konieczności.

Poza tym powinieneś:

- Zapewnić sobie kontakt z osobami mogącymi udzielić referencji;
- Wykupić polisę ubezpieczenia podróży obejmującą bagaż, wypadki losowe oraz odpowiedzialność cywilną;
- Doskonalić umiejętności językowe.

EUROPASS

Europass jest inicjatywą dążącą do promowania mobilności na terenie Europy oraz nauki przez całe życie (lifelong learning) wśród pracowników i uczniów. Jest to zbiór dokumentów opracowanych dla określania umiejętności, kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego, mający formę europejskiego standardu. Pomaga to pracodawcom i instytucjom oświatowym za granicą w łatwiejszym zrozumieniu naszych umiejętności i kwalifikacji. Jest to przydatne, jeśli poszukujemy pracy lub chcemy uczyć się w krajach UE.

Pięć dokumentów Europass to: Europass - CV; Europass - Paszport Językowy; Europass - Mobilność; Europass - Suplement do Dyplomu Potwierdzający Kwalifikacje Zawodowe; Europass - Suplement do Dyplomu.

Aby znaleźć Krajowe Centrum Europass lub uzyskać więcej informacji, proszę odwiedzić stronę: europass.cedefop.eu.int

WŁASNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA / ROZPOCZYNANIE DZIAŁALNOŚCI

Warunki wstępne: Obywatele EOG mają prawo rozpocząć własną działalność gospodarczą w każdym kraju UE, jednak niektóre państwa mogą wymagać dodatkowego zezwolenia, członkostwa w Izbie Handlowej, potwierdzenia odpowiednich kwalifikacji lub doświadczenia zawodowego. Należy więc sprawdzić wymagania na poziomie krajowym (np. Włochy, Niemcy).

Ubezpieczenie społeczne: jeśli jesteś osobą prowadzącą działalność gospodarczą możesz być zwolniony z odprowadzania składek ubezpieczeniowych przez maksymalnie 12 miesięcy, pod warunkiem, iż nadal odprowadzasz składki w swoim kraju oraz posiadasz zaświadczenie o zwolnieniu z płacenia składek E101.

Może się jednak zdarzyć, iż nasza praca przedłuży się niespodziewanie poza okres 12 miesięcy. Możemy być ubezpieczeni według schematu obowiązującego w naszym kraju tylko nie dłużej niż 12 miesięcy. Przed upływem tego czasu należy uzyskać od instytucji ubezpieczeniowej, do której odprowadzamy składki formularz E102. Używamy formularza E102, aby dowiedzieć się czy możemy kontynuować ubezpieczenie w innym kraju EOG.

Podatek: musimy również upewnić się w kwestii podatku – komu i gdzie powinniśmy go odprowadzać (patrz: Opodatkowanie).

POSZUKIWANIE PRACY

Znajomość w mowie i piśmie języka kraju, do którego się udajemy jest priorytetowym wymaganiem stawianym osobom poszukującym pracy!

Europejskie Służby Zatrudnienia (EURES)

Wakaty: urzędy pracy posiadają szczegółowe dane na temat liczby wakatów, przekazywane przez sieć EURES – współpraca ma służyć wspieraniu swobodnego przemieszczania się pracowników krajów EOG. EURES udostępnia te informacje oraz prezentuje on-line aktualne dane na temat warunków zamieszkania i pracy w każdym z państw EOG.

Wskazówka: EURES w EOG to ponad 500 doradców, którzy są gruntownie przeszkoleni do promowania mobilności na obszarze UE. Specjalizują się oni w praktycznych kwestiach związanych z zatrudnieniem. Dodatkowe informacje na stronie: <http://europa.eu.int/eures>.

CV: Jeśli szukamy zatrudnienia w Europie, możemy zarejestrować swoje CV na stronach internetowych serwisu CV-Search. Korzystają z niego zarejestrowani pracodawcy, którzy kontaktują się bezpośrednio z osobą poszukującą pracy.

Aplikacje z własnej inicjatywy (Speculative Applications)

Jest to dość powszechna praktyka w większości krajów UE i warto tego spróbować. Przed wysłaniem podania o pracę dobrze jest zadzwonić do kierowników działu ds. zasobów ludzkich lub do kogoś innego z kierownictwa niższego lub średniego szczebla. Celem rozmowy telefonicznej jest przedstawienie się, zademonstrowanie własnej inicjatywy i ustalenie, jakiego pracownika firma poszukuje. Podczas rozmowy należy pamiętać, aby poruszyć wszystkie te kwestie. Podobnie podczas pisania CV, w języku danego kraju, jeśli to możliwe oraz listu motywacyjnego, napisanego ręcznie lub na maszynie, w zależności od wymagań.

Pracodawcy

Adresy europejskich pracodawców można odnaleźć w branżowych książkach telefonicznych, takich jak "Kompass", w księgozbiorach podręcznych lub w książkach adresowych Yahoo/Google. Absolwenci studiów wyższych poszukujący zatrudnienia w międzynarodowych firmach mogą sprawdzić bazę danych pod adresem: www.eurograduate.com.

Agencje Zatrudnienia

W wielu krajach są one ważnym źródłem informacji o wakatach. Jednak w niektórych przypadkach ich działalność może być ograniczona przez przepisy prawne odnoszące się do rodzajów pracy, w których można pośredniczyć; w niektórych krajach agencje mogą pośredniczyć tylko przy pracach sezonowych. Jednak taki kontakt jest ważny, ponieważ można dowiedzieć się jakiego rodzaju oferty pracy są dostępne – adresów agencji należy szukać w lokalnym odpowiedniku Yellow Pages (branżowym wykazie firm i instytucji).

Prasa

Gazety codzienne oraz niektóre regionalne zamieszczają ogłoszenia o wolnych miejscach pracy. Większość z nich ma też strony internetowe.

Organizacje i związki zawodowe

Jeśli należymy do stowarzyszenia lub związku zawodowego, spróbujmy się z nimi skontaktować i uzyskać adresy ich odpowiedników w innych krajach. Związki mogą też udzielić wskazówek w kwestii zatrudnienia. Skorzystajmy z Yahoo>Business lub Google Directory.

OPODATKOWANIE

Miejsce, do którego odprowadzamy podatek zależy głównie od tego, czy jesteśmy uznawani za mieszkańca własnego kraju podczas danego roku podatkowego. Jeśli odprowadzamy podatki w kraju, w którym pracujemy, pamiętajmy, że mogą tam występować oprócz podatku dochodowego również podatki lokalne. Należy też pamiętać o podatku VAT. Możemy być także obciążeni podatkiem importowym, jeśli przenosimy za granicę pewne artykuły gospodarstwa domowego. Przed wyjazdem skonsultujmy się z urzędem skarbowym i/lub urzędem celnym lub urzędem akcyzowym we własnym kraju. Aby uzyskać więcej szczegółów odwiedźmy stronę: <http://europa.eu.int/youreurope/> [>"citizen" i wybierzmy z menu 'taxation'].

SYSTEM UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Nasze prawa do ubezpieczenia społecznego są takie same, jak prawa obowiązujące w krajach EOG. W momencie rozpoczęcia pracy odprowadzamy składki na ubezpieczenie społeczne i w konsekwencji zdobywamy prawo do świadczeń. Świadczenia ubezpieczenia społecznego obejmują bezrobocie, chorobę, inwalidztwo, wypadki przy pracy, choroby zawodowe, macierzyństwo, wdowieństwo, emeryturę lub rentę.

Jeśli jesteśmy obywatelami EOG powinniśmy uzyskać zaświadczenie E301 z oddziału ubezpieczeń społecznych, jeszcze zanim wyjedziemy z kraju. Będzie ono zawierało tzw. sumę ubezpieczenia społecznego, która została przez nas opłacona we własnym kraju. W celu otrzymania świadczeń ubezpieczenia społecznego za granicą przedstawiamy to zaświadczenie w lokalnym urzędzie pracy lub w siedzibie ubezpieczyciela.

ZDROWIE

Natychmiastową pomoc medyczną w nagłych wypadkach otrzymamy w każdym z krajów UE.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego (EHIC) zastąpiła formularze E111, E111b, E110, E128 oraz E119. Upoważnia ona do bezpłatnej, lub po zmniejszonych kosztach, opieki zdrowotnej w nagłych wypadkach osoby przebywające w krajach UE, Islandii, Lichtensteinie, Norwegii lub Szwajcarii. Karta służy uproszczeniu procedur w przypadku korzystania z pomocy medycznej. Karta jest nieważna w przypadku **stałego** zamieszkania i pracy za granicą ale zapewnia dostęp do państwowej służby zdrowia podczas pobytu za granicą w razie wypadku lub choroby.

W poszczególnych krajach UE państwowa służba zdrowia działa na różnych zasadach. W niektórych przypadkach należy zapłacić całą sumę lub część kosztów leczenia/leków i dopiero później ubiegać się o zwrot poniesionych wydatków lub ich części. Najlepszym rozwiązaniem jest wykupienie prywatnej polisy ubezpieczeniowej obejmującej opiekę medyczną.

Przeniesienie zasiłku chorobowego

Jeśli otrzymujemy zasiłek chorobowy w naszym kraju, to istnieje możliwość przeniesienia go do innego kraju UE. Sprawdźmy szczegóły w lokalnym urzędzie pracy lub w instytucji ubezpieczenia społecznego.

Przeniesienie zasiłku dla bezrobotnych

Jeśli jesteśmy upoważnieni do otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych i jeśli ubiegaliśmy się o niego we własnym kraju, to możemy nadal, przez pewien czas, otrzymywać go w swoim kraju podczas poszukiwania pracy zagranicą. Szczegółowe informacje dostępne są w urzędach pracy.

Emerytury/Renty

Jeśli pracujemy w dwóch lub więcej krajach EOG możemy połączyć składki emerytalne/rentowe płacone w każdym z państw, aby być uprawnionym do emerytury państwowej lub renty.

KWESTIE PRAWNE

Podczas pobytu zagranicą podlegamy prawu danego państwa. W przypadku jakichkolwiek problemów natury prawnej należy skontaktować się z ambasadą kraju ojczystego.

EDUKACJA I STAŻE

Możemy podjąć naukę zgodnie z zasadami systemu edukacyjnego danego kraju lub w szkole międzynarodowej, gdzie realizowany jest program państwowy lub międzynarodowy.

Ploteus. Najlepszym źródłem dodatkowych informacji o zagadnieniach oświaty w UE jest portal PLOTEUS: <http://europa.eu.int/ploteus>. Zawiera on linki do informacji o systemach edukacyjnych, możliwościach podjęcia nauki, wymianach i stażach, uznawaniu kwalifikacji zdobytych zagranicą oraz opłat za naukę w poszczególnych krajach.

Szkoły międzynarodowe

Szczegółowe informacje na temat możliwości podjęcia nauki w szkole międzynarodowej dostępne są na stronie European Council of International Schools: www.ecis.org/.

PORÓWNYWALNOŚĆ KWALIFIKACJI

Kwalifikacje naukowe

Posiadane przez nas kwalifikacje można porównać z tymi uznawanymi przez inne kraje kontaktując się z Krajowym Centrum Informacji o Uznawalności Kwalifikacji (NARIC). NARIC to międzynarodowa sieć, która funkcjonuje w każdym z państw członkowskich. Aby uzyskać odpowiedź na pytanie czy nasze kwalifikacje „pasują” do systemu edukacyjnego funkcjonującego w danym państwie członkowskim należy skontaktować się z biurem NARIC w kraju, do którego się wybieramy.

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie: www.enic-naric.net.

Kwalifikacje zawodowe

Sieć Krajowych Punktów Informacyjnych (National Reference Point) to europejska sieć służąca pomocą i wsparciem w kwestiach dotyczących uznawalności kwalifikacji zawodowych.

Kwalifikacje do wykonywania zawodu oraz do prowadzenia działalności

Aby umożliwić obywatelom UE pracę w innych krajach członkowskich, bez konieczności ponownego ubiegania się o kwalifikacje do wykonywania zawodu lub do prowadzenia działalności, wprowadzony został Ogólny System Wzajemnej Uznawalności Kwalifikacji Zawodowych. Dwie Dyrektywy Europejskie – 89/48/EWG oraz 92/51/EWG – obejmują wspólnie wszystkie zawody regulowane.

Aby podlegać ocenie na mocy Dyrektywy 89/48/EWG należy mieć ukończone minimum trzyletnie studia wyższe. Należy również ukończyć szkolenie zawodowe, wymagane do wykonywania danego zawodu.

Dyrektywa 92/51/EWG obejmuje zawody, do wykonywania których nie jest wymagane wyższe wykształcenie.

Świadectwa doświadczenia zawodowego

Rzemieślnik chcący wykonywać swój zawód w innym państwie członkowskim UE może ubiegać się o potwierdzenie posiadania doświadczenia zawodowego według schematu Certificate of Experience (Świadectwo doświadczenia zawodowego) – Dyrektywa 99/42. Koordynatora powyższego programu można znaleźć w każdym państwie członkowskim. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie: www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/qualifications/contact.htm. W większości przypadków wnioskodawca ponosi opłaty za wystawienie świadectwa.

KULTURA I JĘZYK

Pomiędzy poszczególnymi państwami UE występują różnice w stylu życia, zwyczajach, metodach nauczania itp. Nieznajomość języka danego kraju może okazać się znaczną przeszkodą. Przepisy prawne dotyczące stosunków handlowych, związków zawodowych, kierowania pojazdami, wolności osobistej, podróżowania, zakupu i sprzedaży dóbr oraz innych aspektów życia codziennego mogą znacznie odbiegać od prawa obowiązującego w naszym kraju. Zbierzmy informacje na temat sytuacji w państwie, do którego się udajemy i skontaktujmy się z instytucjami wymienionymi w niniejszym opracowaniu w celu uzyskania wszystkich potrzebnych szczegółów jeszcze przed wyjazdem.

FRANCJA

ZEZWOLENIE NA POBYT

Powyżej 3 miesięcy: Kraje, które przystąpiły do UE w maju 2004 r. nadal muszą ubiegać się o zezwolenie na pobyt - **Carte de Séjour** (z wyjątkiem Malty i Cypru).

KWESTIE ZATRUDNIENIA

Umowy

Aby uzyskać szczegółowe informacje na temat np.: nierównego traktowania, należy skontaktować się z **Inspecteur du Travail, Direction Départementale du Travail et de l'Emploi**, właściwym dla naszego pracodawcy.

Własna działalność gospodarcza

Jeśli nasza działalność obejmuje handel lub pracę chałupniczą należy skontaktować się z **Chambre de Commerce et d'Industrie** lub **Chambre des Métiers**.

OPIEKA ZDROWOTNA

Zapewniana jest przez: instytucje sektora publicznego lub prywatnego i niezależnych prywatnych lekarzy. Należy upewnić się czy lekarz lub dentysta jest **conventionné**, tzn. czy wykonuje swoją pracę w ramach systemu opieki zdrowotnej.

Kto płaci? Należy pokryć koszty leczenia i/lub przepisanych leków a następnie ubiegać się o zwrot wydatków z systemu ubezpieczeń społecznych. Jesteśmy objęci ubezpieczeniem po przepracowaniu 60 godzin i po zarejestrowaniu w **Caisse de Sécurité Sociale d'Assurance-Maladie** przez naszego pracodawcę. Otrzymujemy wtedy kartę rejestracyjną ubezpieczenia społecznego oraz numer identyfikacyjny, dodatkowo należy też przedstawiać **fiche d'état civil** (np.: świadectwo urodzenia). Ubezpieczenie społeczne, pokrywające koszty leczenia, jest zazwyczaj częścią dodatkowego ubezpieczenia – **Mutuelle** – zapewnianego przez wiele francuskich firm ubezpieczeniowych i jest wymagane w celu pokrycia pozostałych.

Feuille de soins: podpisane zaświadczenie o przebytych leczeniach i przepisanych lekach. W momencie odbierania leków, farmaceuta oddaje nam receptę. Należy dołączyć ją do feuille w celu uzyskania zwrotu kosztów leczenia. Na opakowaniach na leki znajdują się odklejane etykiety (**vidnettes**) z nazwą oraz ceną. Należy przykleić je na feuille, podpisać formularz i umieścić na nim datę. Wniosek o zwrot kosztów (feuille de soins, recepty oraz formularz E111) należy przesałać do najbliższej jednostki **CPAM - Caisse Primaire d'Assurance-Maladie** we Francji.

Carte vitale: stopniowo zastępuje feuille de soins i potwierdza nasze uprawnienia przez okres 4 lat. Czas oczekiwania na zwrot kosztów jest znacznie krótszy. Należy przedstawić ten dokument w aptece, a unikniemy przechodzenia przez procedurę opisaną powyżej.

Leczenie w szpitalu: Jeśli jest ono niezbędne, lekarz wystawia **skierowanie**. Ponosimy koszty naszego pobytu w szpitalu. (Koszty te mogą być pokryte przez program ubezpieczeń wzajemnych ale nie przez ubezpieczenie społeczne). Przesyłamy **avis d'admission/prise en charge** (potwierdzenie przyjęcia/formularz przyjęcia odpowiedzialności finansowej) do lokalnej jednostki **Caisse de Sécurité Sociale** wraz z naszą kartą rejestracyjną. Jeśli nie jesteśmy zarejestrowani, przesyłamy **Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego**.

Szczegółowe informacje dostępne są w lokalnym **Caisse de Sécurité Sociale Primaire d'Assurance-Maladie**.

OPODATKOWANIE

Składki ubezpieczeniowe:

- automatycznie potrącane z pensji brutto i widoczne na pasku zarobków.

Podatek dochodowy:

- opłacany przez pracownika trzy razy w roku lub w 10 miesięcznych ratach
- szacowany na podstawie rocznych zarobków
- płatny w następnym roku, w lutym należy wypełnić oraz wysłać **déclaration d'impôts** (zeznanie podatkowe) do lokalnego **Centre de Paiement des Impôts**
- szczegółowe informacje dostępne są w najbliższym **Trésor Public**

ZAKWATEROWANIE

Wynajem:

- wysokie koszty w miejscach atrakcyjnych turystycznie, np.: Paryż.
- **Minimalna umowa** zazwyczaj na 9-12 miesięcy.
- **Depozyt** w wysokości jedno lub dwumiesięcznego czynszu.
- Czasem wymagane jest potwierdzenie zatrudnienia – np. pasek zarobków.

Ogłoszenia w:

- lokalnej prasie oraz gazetach codziennych w Paryżu, np.: Le Figaro, France Soir, Le Parisien.

Agencies immobilières/agences de location et de propriétés

Adresy w Les Pages Jaunes oraz na stronach stowarzyszeń zawodowych:

- www.cnab.net
- www.fnaim.fr

Aspekty prawne: l'Agence national d'information sur le Logement

- www.anil.org/ Należy sprawdzić szczegóły, np.: czy czynsz zawiera opłatę za ogrzewanie lub energię elektryczną.

Kupno:

- **Hipoteka:** z pomocą lokalnego **Notaire** lub **Agent Immobilier**
- **Pożyczki:** banki i inne instytucje finansowe oraz **notaires**

EDUKACJA

Przedszkole:	2-6 Écoles Maternelles
Szkoła podstawowa	6-11 Écoles elementaires
Szkoła średnia	12-16 Collèges
Wyższa szkoła średnia (liceum)	17-19 Lycées
Szkolnictwo wyższe	19+ Universités Grandes Écoles

Sektor edukacji przedszkolnej jest we Francji tradycyjnie dość silny. Każde dziecko w wieku 3-6 lat ma prawo do bezpłatnego miejsca w państwowej école maternelle, istnieją też placówki dostępne dla dwuletnich dzieci. Francja jest na drugim miejscu w UE, zaraz po Belgii, pod względem ilości dzieci uczęszczających do przedszkoli.

Szkolnictwo wyższe to około 90 uniwersytetów (łącznie z 12 prywatnymi oraz kilkoma **instituts universitaires de technologie**) oraz 350 **Grandes Écoles**.

PRZYDATNE LINKI I ADRESY - FRANCJA

Ambasady Francji za granicą www.mfe.org/Annuaire/repdipfr.asp

POSZUKIWANIE PRACY

Publiczne Służby Zatrudnienia ANPE www.anpe.fr

Pracodawcy francuscy:

- Le Guide des Entreprises qui Recrutent
- Le Guide des Opportunités de Carrières
- Książka adresowa Kompass: www.kompass.fr
- www.lesannuaires.com/annuaire-entreprise.html

Agencje zatrudnienia:

- Branżowy katalog prywatnych agencji: www.ego.fr/inners/cabderec/search.php3
- APEC – dla kadry kierowniczej ale również dla absolwentów: www.apec.fr
- AFIJ – pomoc dla absolwentów w znalezieniu pierwszej pracy: www.afij.org
- Inne duże agencje:
- www.adecco.fr
- www.vediorbis.com
- www.manpower.fr
- Agencje pracy dorywczej we Francji: www.yakeo.com/fr/interim/

Prasa i telewizja:

- Najważniejsze gazety codzienne i ich strony internetowe:
- Libération www.liberation.fr
- Le Figaro www.lefigaro.fr
- Le Monde www.lemonde.fr
- Inne pod adresem : www.radiotv.org/PRESSE/France.html
- Demain: Kanał tv poświęcony zatrudnieniu oraz ofertom pracy www.demain.fr/

Organizacje i związki zawodowe:

Izby Gospodarcze:

- Francuskie Izby Gospodarcze za granicą: www.uccife.org/
- Izby Gospodarcze we Francji www.cci.fr/

Praca sezonowa:

- Disneyland Paris, Normal net Recrutement B P 110
BP100, 77777 Marne La Vallee Cedex 4
Strona internetowa: www.disneylandparis.com E-mail: dlp.casting.fr@disney.com
- CIDJ – Centre de Documentation et d'Information Jeunesse

- www.cidj.fr
- www.anpe.fr

Własna działalność gospodarcza:

- www.service-public.fr w części "Etrangers en France"
- www.apce.com/index.php
- www.cci.fr/ dla Izb Gospodarczych we Francji
- www.apcm.com/

OPIEKA ZDROWOTNA ORAZ UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

- www.service-public.fr w rozdziale poświęconym obcokrajowcom
  - <http://europa.eu.int/eures> w rozdziale "Warunki życia i pracy"
- <http://europa.eu.int/scadplus/citizens/fr/fr/1099.htm>
- Sécurité Sociale www.ameli.fr
  - w językach obcych na stronie www.ameli.fr/277/RUB/277/omb.html

ZAKWATEROWANIE

- La Centrale des Particuliers: nieruchomości na sprzedaż i pod wynajem
- De Particulier à Particulier: ogłoszenia prywatne
- www.paruvendu.fr - ogłoszenia drobne
- www.petites-annonces.fr/ - ogłoszenia drobne
- www.colocation.fr - wspólne mieszkanie
- www.appartager.com - wspólne mieszkanie

EDUKACJA

- **Ministerstwo Edukacji** www.education.gouv.fr
- **ONISEP**: informacje o kierunkach studiów www.onisep.fr

NIEMCY

ZEZWOLENIE NA POBYT

1. Einwohnermeldeamt/Meldeämter:

Każda osoba mieszkająca w Niemczech, w miejscu innym niż hotel, musi się zarejestrować oraz uaktualniać tę rejestrację w najbliższym Einwohnermeldeamt, po każdej zmianie adresu. Informacje dostępne są w lokalnej książce telefonicznej pod *Stadtverwaltung*. Aby się zarejestrować należy posiadać:

- paszport
- kopię umowy dzierżawy lub najmu
- wypełniony formularz rejestracyjny

2. Ausländerbehörde:

Aby przebywać w Niemczech dłużej niż 3 miesiące, należy posiadać Aufenthaltserlaubnis (zezwolenie na pobyt). Aby je uzyskać, należy przedstawić:

- dowód zatrudnienia (umowę o pracę lub potwierdzenie zatrudnienia)
- dwa zdjęcia paszportowe
- kopię rejestracji pobytu
- paszport

POSZUKIWANIE PRACY

Bundesagentur für Arbeit

W ponad 800 regionalnych i lokalnych Arbeitsagenturen można znaleźć oferty zatrudnienia, dodatkowo instytucje te zajmują się zasiłkami dla bezrobotnych i innymi świadczeniami.

Prywatne Agencje Zatrudnienia

Należy sprawdzić pod **Arbeitsvermittlung** w książce telefonicznej lub w **Gelbe Seiten** (Yellow Pages – branżowy wykaz firm i instytucji) www.gelbe-seiten.de

Prasa

Wszystkie najważniejsze gazety codzienne oraz wybrane regionalne, np.: *Berliner Zeitung*, *Aachener Zeitung*, *Stuttgarter Zeitung*, zawierają ogłoszenia z ofertami pracy.

Praca sezonowa

Pracy sezonowej można poszukiwać w gospodarstwach rolnych, hotelach i w winnicach.

Aplikacje z własnej inicjatywy (Speculative Applications)

Adresy pracodawców dostępne są w branżowych książkach adresowych tj.: Kompass Register – Niemcy, w księgozbiornym podręcznym. Można też sprawdzić portale internetowe, np.: Staufenberg.

Własna działalność gospodarcza

Aby rozpocząć własną działalność gospodarczą musimy przed przyjazdem do Niemiec uzyskać zezwolenie na pobyt. Osoba prowadząca działalność otrzyma takie zezwolenie, jeśli posiada odpowiednie kwalifikacje. Jeśli rozpoczynamy działalność gospodarczą i inwestujemy mniej niż 1 milion Euro tworząc mniej niż 10 miejsc pracy, nasz przypadek zostanie przeanalizowany w celu oceny przedsięwzięcia pod względem opłacalności dla regionu. Od obywateli państw spoza UE również wymaga się zezwolenia na pracę. Także robotnicy budowlani prowadzący własną działalność gospodarczą muszą zarejestrować się w **Handwerkskammer** oraz w **Gewerbemeldestelle**.

SYSTEM UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Pracownicy: na mocy prawa niemieckiego ubezpieczenie jest obowiązkowe. Ubezpieczenie społeczne obejmuje bezrobocie, opiekę zdrowotną, emeryturę/rentę, wypadki oraz opiekę długoterminową.

Krankenkassen: Wybieramy firmę ubezpieczeń zdrowotnych (Krankenkasse), a nasz pracodawca rejestruje nas w niej. Nasza rodzina (niepracujący współmałżonek, dzieci) mogą zostać objęci ubezpieczeniem. Krankenkasse zgłasza nas do ubezpieczenia od bezrobocia i ubezpieczenia emerytalnego. Składki odprowadzane są miesięcznie od naszych wynagrodzeń, bezpośrednio do Krankenkasse. Pracodawca powinien również zgłosić nas w '**Berufsgenossenschaft**' [Agencja ds. bezpieczeństwa i zdrowia w pracy] do ubezpieczenia od wypadku przy pracy. W momencie rozpoczęcia pracy zaczynamy odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne i uzyskujemy prawo do świadczeń.

Bezrobocie

Osoby bezrobotne rejestrują się w lokalnym biurze pośrednictwa pracy lub w Arbeitsagentur.

Emerytury

Pracodawca rejestruje nas i będzie potrącał składki z pensji.

OPIEKA ZDROWOTNA

ZAPEWNIANA PRZEZ:

Lekarzy, dentystów, aptekarzy: Obok praktykujących lekarzy rodzinnych usługi świadczą też specjaliści: okuliści, laryngolodzy, pediatrzy, itp. Lekarze figurują, według specjalizacji, w lokalnych branżowych wykazach firm i instytucji „Yellow Pages” (www.gelbe-seiten.de) ale zazwyczaj najpierw odwiedza się lekarza rodzinnego. On kieruje pacjenta do odpowiedniego specjalisty. Lekarza mogą też polecić aptekarze. Opłata za konsultację wynosi 10 Euro.

Wizyty: Należy wcześniej umówić się telefonicznie na wizytę u lekarza lub dentysty. W nagłych wypadkach przyjęcie przez lekarza nastąpi jeszcze tego samego dnia lub bezzwłocznie. W pozostałych sytuacjach należy liczyć się z kilkudniowym lub nawet kilkumiesięcznym terminem oczekiwania na wizytę, szczególnie u dentysty lub u specjalistów.

Weekendy. Niektóre gabinety lekarskie czynne są w soboty, w niedziele przyjmowane są natomiast tylko nagłe wypadki. W dni wolne od pracy lekarze zazwyczaj zatrudniają zastępcę.

Nagle wypadki. Jeśli nagle potrzebujemy pomocy lekarskiej w nocy, w czasie weekendu lub w dni wolne od pracy, mogą nam pomóc lekarze pogotowia lub lekarze dyżurujący pod telefonem. Automatyczna sekretarka zazwyczaj podaje godziny pracy lekarza oraz jego zastępcy. Można to też sprawdzić w gazecie codziennej pod hasłem "Ärztlicher Notdienst" lub "Ärztlicher Bereitschaftsdienst".

Apotheken-Notdienst: Jeśli nagle potrzebujemy lekarstwa, lista aptek otwartych w nocy lub w dni wolne od pracy publikowana jest w gazetach codziennych. Można też sprawdzać www.apoindex.de lub ogłoszenia o dyżurach wywieszane w lokalnych aptekach. Za usługi nocne lub weekendowe pobierana jest dodatkowa opłata.

KTO PŁACI?

Krankenkassen: Opieka zdrowotna zapewniana jest przez firmy ubezpieczeniowe, np.: Allgemeine Ortskrankenkasse (AOK), Barmer Ersatzkasse (BEK), itp. Posiadamy takie ubezpieczenie, jeśli jesteśmy zatrudnieni.

OPODATKOWANIE

Jeśli to nas dotyczy, musimy zarejestrować się w lokalnym urzędzie skarbowym **Finanzamt**. Niemieckie podatki są zazwyczaj wyższe niż przeciętne i obejmują podatki regionalne oraz lokalne. Podatek dochodowy obejmuje też tzw. podatek kościelny oraz „Solidaritätsbeitrag” – wspierający dawne Niemcy Wschodnie.

ZAKWATEROWANIE

Zakwaterowanie krótkoterminowe można znaleźć poprzez biura turystyczne 'Verkehrsverein'.

Wynajem. Mieszkania zazwyczaj są kompletnie umeblowane. Trudno je znaleźć i są dosyć drogie, szczególnie na południu kraju. Ogłoszenia zamieszczane są w prasie lokalnej, pod nagłówkiem 'Immobilien'/'Mieten' (zazwyczaj w wydaniach środowych i weekendowych) lub na stronach internetowych agencji i gazet.

Depozyt. W zasadzie jest on wymagany przez właścicieli domów lub agencje nieruchomości, zazwyczaj nie przekracza wysokości czynszu za 2-3 miesiące.

Umowa najmu. Dokładnie sprawdźmy nasze prawa i obowiązki. Koszty remontu przeważnie pokrywane są z depozytu. Oddzielnie ponoszone są koszty elektryczności, wywozu śmieci, itp. Hałasowanie pomiędzy 20.00 a 8.00, np.: gra na instrumencie muzycznym, jest zabronione. To samo dotyczy zwierząt.

Kupno:

Hipoteka: banki, Sparkassen, firmy ubezpieczeniowe (Versicherungen). Bausparkasse będzie nas brał pod uwagę jedynie w wypadku, gdy posiadamy rachunek oszczędnościowy od co najmniej siedmiu lat.

Ogłoszenia zamieszczane są w lokalnej prasie pod nagłówkiem 'Wohnung/Haus Verkauf' lub w internecie. Należy sprawdzić czy agent nieruchomości jest członkiem Ring Deutscher Makler lub Verband Deutscher Makler.

EDUKACJA

Obowiązkowa w wieku 6-16 lat

Przedszkole:	3-6	Kindergarten
Szkoła podstawowa:	6-11	Grundschule
Szkoła średnia	11+	Trzy alternatywne kierunki:
		<ul style="list-style-type: none"> • Gymnasium – dla osób chcących studiować • Realschule – ogólne wykształcenie do 16 r.ż. • Hauptschule – praktyczna nauka zawodu

Szkolnictwo wyższe

- Universität – uniwersytety oraz kolegia na poziomie uniwersyteckim
- Fachhochschule – wyższe szkoły zawodowe
- Wyższe szkoły muzyczne, sportowe, artystyczne

PRZYDATNE LINKI I ADRESY - NIEMCY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Auswärtiges Amt www.auswaertiges-amt.de

Ambasady Niemiec za granicą

www.auswaertiges-amt.de/www/en/amt/zentrale/index_html

KWESTIE IMIGRACJI ORAZ POBYTU

Einwohnermeldeamt:

www.meldeaemter.de/einwohnermeldeamt.html

Bundesverwaltungsamt

Barbarastr. 1, 50735 Köln

Tel: + 49 221 758 0 Fax: + 49 221 758 2823

E-mail: poststelle@bva.bund.de

Strona internetowa: www.bundesverwaltungsamt.de

KWESTIE ZATRUDNIENIA ORAZ PROWADZENIA WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

www.germany-info.org/relaunch/welcome/work/laws.html

Industrie- und Handelskammer Frankfurt am Main:

www.frankfurt-main.ihk.de/starthilfe-foerderung/existenzgruendung/basisinfos/auslaender

POSZUKIWANIE PRACY

Publiczne Służby Zatrudnienia:

www.arbeitsagentur.de > [Ihre Agentur für Arbeit](http://www.arbeitsagentur.de)

www.arbeitsagentur.de

>Arbeit- und Ausbildungssuche > Stellenangebote suchen

Pracodawcy: www.staufenbiel.de (zawiera bazę danych pracodawców)

Agencje Zatrudnienia

- Bundesverband Personalvermittlung e.V. www.bpv-info.de > Vermittlersuche
- Euroleaders: www.euroleaders.com
- Stepstone: www.stepstone.de
- Jobnet: www.jobnet.de
- Jobpilot: www.jobpilot.de

Prasa i telewizja

- Die Welt www.welt.de/go/stellenmarkt
- Die Zeit www.jobs.zeit.de
- Frankfurter Allgemeine Zeitung <http://stellenmarkt.faz.net>
- Süddeutsche Zeitung <http://stellenmarkt.sueddeutsche.de>
- Frankfurter Rundschau (link 'Anzeigen' oraz 'Stellen')
- Handelsblatt <http://handelsblatt.jobturbo.de>

Organizacje i związki zawodowe

www.ausbildung-plus.de/anbieter/info_zq/ausbildung/103.html

www.dqb.de/mitglied_werden/

Izby Gospodarcze

Deutscher Industrie und Handelskammer www.dihk.de/inhalt/ihk/index.html
Centralne Stowarzyszenie Niemieckich Rzemieślników
www.zdh.de/handwerksorganisationen/handwerkskammern/deutschlandkarte.html
Izby gospodarcze oraz organizacje zawodowe
www.ausbildung-plus.de/anbieter/info_zg/ausbildung/103.html

Praca sezonowa

Zentralstelle für Arbeitsvermittlung (ZAV) Villemombler Strasse 76, 53123 Bonn
Tel: + 49 228 713 0 Fax: + 49 228 713 11 11
E-mail: bonn-zav@arbeitsagentur.de
Strona Internetowa: www.zav.de

OPIEKA ZDROWOTNA ORAZ UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

www.krankenkasseninfo.de/krankenkassen/index.html

ZAKWATEROWANIE

Süddeutsche Zeitung
www.sueddeutsche.de/immobilien/mietenvermieten
Frankfurter Allgemeine Zeitung - link „Immobilienmarkt“
<http://forward.immobilienscout24.de/3025BJTde/marktplatz/faz/mieten.jsp>
Immobilien Scout 24: www.immobilienscout24.de
Meine Stadt – www.meinestadt.de

EDUKACJA

Ministerstwo Edukacji i Nauki:
www.bmbf.de (również w języku angielskim), www.bmbf.de/en/education/index.php.
Deutscher Akademischer Austauschdienst: www.daad.de

PORÓWNYWALNOŚĆ KWALIFIKACJI

Niemiecki NARIC:

Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen
im Sekretariat der Kultusministerkonferenz (KMK)
Lennéstr. 6, 53113 Bonn
Tel: +49 228 501 0 Fax: +49 228 501 777
E-mail: zab@kmk.org
Strona Internetowa: www.kmk.org/zab.home.htm

Dyrektywa 89/48

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
Villemombler Str. 76, 53123 Bonn
Tel.: +49 228-615-0 Telefax: +49 228-615-4436
Strona internetowa oraz adres e-mail: www.bmwi.de/Navigation/Service/kontakt.html

KULTURA I JĘZYK

DAAD – ucz się niemieckiego
www.daad.org/?p=63190

Goethe-Institut
www.goethe.de

WŁOCHY

ZEZWOLENIE NA POBYT

Nie jest już wymagane posiadanie zezwolenia na pracę/dokumentów rejestracji pracownika.

Aby rozpocząć własną działalność gospodarczą należy posiadać:

- zezwolenie na pobyt
- wpis do Izby Gospodarczej
- trzyletnie doświadczenie w pracy
-

POSZUKIWANIE PRACY

Służby zatrudnienia: Centro per l'Impiego

Służby zatrudnienia funkcjonują na szczeblu regionalnym i na poziomie prowincji. Adres najbliższego „Centro per l'Impiego” dostępny jest w książce telefonicznej lub w branżowym wykazie firm i instytucji (Yellow Pages) www.paginegialle.it oraz na stronie www.welfare.gov.it/.

Prywatne agencje zatrudnienia: Agenzie di lavoro temporaneo/agenzie del lavoro

Muszą posiadać zezwolenie Ministerstwa Pracy. Ich spis można znaleźć w *Pagine Gialle*: www.paginegialle.it.

Prasa

Ogłoszenia o pracy zamieszczają wszystkie ważniejsze gazety codzienne.

Praca sezonowa

Informacje dostępne są w Euroguidance Resource Center www.centrorisorse.org

Związki zawodowe

Confederazione Generale Italiana del Lavoro (CGIL) www.cgil.it/

Confederazione Italiana Sindacati Lavoratori (CISL) www.cisl.it/

Unione Italiana del Lavoro (UIL) www.uil.it/

OPIEKA ZDROWOTNA

ZAPEWNIANA PRZEZ:

Lekarzy i dentyistów

W lokalnej jednostce medycznej [Unità Sanitaria Locale – USL] otrzymamy zaświadczenie, które następnie przedstawiamy lekarzowi. Lekarz pobierze od nas opłatę. Dodatkowo, za przepisane lekarstwa również zostanie pobrana standardowa opłata. Jeśli musimy ponieść pełną odpłatność za leki, zachowajmy rachunki – bez nich nie otrzymamy zwrotu kosztów.

SYSTEM UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Sistema di previdenza sociale: obejmuje ubezpieczenia emerytalne, ubezpieczenie na wypadek niezdolności do pracy, zasiłki dla bezrobotnych oraz opiekę zdrowotną. Instytucja zarządzająca to Istituto Nazionale Previdenza Sociale (INPS): www.inps.it

Składki na ubezpieczenie pracodawca potrąca z pensji pracownika i odprowadza je do INPS.

Bezrobocie

Należy zarejestrować się w **Centro per l'Impiego**, który rozpatrzy nasz wniosek o zasiłek dla bezrobotnych [**indennità di disoccupazione**].

OPODATKOWANIE

Możemy potrzebować usług księgowego [**commercialista**]!

Urzędy skarbowe

Znajdźmy lokalne **Ufficio Imposte Dirette** w książce adresowej pod hasłem "**Uffici Finanziari**".

Imposta sul valore aggiunto – IVA [VAT] wynosi 20%.

Więcej informacji dostępnych jest w: **Ufficio Provinciale Imposta sul Valore Aggiunto**.

Podatki lokalne

ICI: Imposta comunale Immobili – 4-6% wartości naszej nieruchomości. Właściciele domów płacą również za wywóz odpadów [**Nettezza Urbana**] oraz za wodę [**Acquedotto Comunale**]. Opłaty te naliczane są stosownie do lokalizacji nieruchomości.

ZAKWATEROWANIE

Wynajem:

- Ogłoszenia w prasie pod hasłem **appartamenti da affittare**.
- Szukajmy również tabliczek „do wynajęcia” [**affittasi**] na nieruchomościach.
- Agenci nieruchomości: **agenzie immobiliari** posiadają oferty nieruchomości do wynajęcia.
- Umowy zazwyczaj zawierane są na okres czterech lat.
- Lokatorzy chronieni są przed eksmisją, z zastrzeżeniem warunków umowy.

Kupno:

Ville & Casali to ogólnokrajowy magazyn poświęcony nieruchomościom. Sprawdźmy również krajowe agencje nieruchomości.

Agenci Nieruchomości w naszym kraju mogą posiadać oferty kupna nieruchomości we Włoszech. Zazwyczaj współpracują oni z lokalnym włoskim agentem.

Hipoteki [**ipoteche**] **mogą być ustanawiane w bankach**. Możemy również skontaktować się z oddziałem naszego banku we Włoszech w sprawie prowadzonych przez nich usług międzynarodowych. Prawdopodobnie będziemy też musieli skontaktować się z notariuszem.

EDUKACJA

Obowiązkowa: 6-18/19 lat

Ostatnie 2-3 lata mogą obejmować praktyczną naukę zawodu lub praktykę/terminowanie.

Przedszkole 3-5 lat

Scuola dell'infanzia: Szacunkowo 96% wszystkich dzieci w wieku 3-5 lat uczęszcza do przedszkoli, ilość dzieci w grupie to 15-25. Przedszkola są prywatne lub państwowe.

Primo ciclo (pierwszy etap): 6-14 lat

- Scuola primaria 6-11
- Scuola secondaria di primo grado 11 - 14

Commento: con la Riforma il sistema di istruzione e formazione è profondamente cambiato e più complesso

Secondo ciclo (drugi etap): 14-19 lat:

- Liceo Classico/ Scientifico - 14-19 przedmioty humanistyczne/matematyka, nauki ścisłe
- Liceo Artistico/Istituti d'Arte – 14-17/19 specjalizacja: sztuka, muzyka
- Istituto Tecnico - kierunki techniczne/handlowe, zarządzanie i usługi
- Istituto Professionale – 14-17/19, edukacja zawodowa

Uczelnie wyższe 19+

- Uniwersytety – oferują pełen zakres studiów
- Università politecnici (politechnika): architektura oraz inżynieria
- Istituti universitari (instytuty uniwersyteckie): jedna specjalizacja

Istnieje też duży wybór kierunków nieuniwersyteckich na wyższych uczelniach, o specjalizacjach: sztuki piękne/design/teatr/muzyka/wychowanie fizyczne/dziennikarstwo, itp.

Commento: varrebbe la pena specificare meglio la distinzione tra politecnici e istituti universitari e comunque sarebbe più utile illustrare l'offerta di formazione e istruzione superiore che si suddivide in Laurea+Laurea Specialistica e Formazione Tecnica Superiore.

PRZYDATNE LINKI I ADRESY - WŁOCHY

INFORMACJE OGÓLNE

Ministero degli Affari Esteri [Ministerstwo Spraw Zagranicznych] www.esteri.it
Euroguidance Resource Centre: www.centrorisorse.org

KWESTIE ZATRUDNIENIA

Umowy

Krajowe umowy zbiorowe:
www.cnel.it - Consiglio Nazionale Economia Lavoro

POSZUKIWANIE PRACY

Prasa

- Corriere Della Sera www.corriere.it
- La Repubblica www.repubblica.it
- La Stampa www.lastampa.it
- 11 Sole/24 Ore www.ilsole24ore.com

Wakaty on-line:

- Bollettino del lavoro: www.bollettinodellavoro.it/
- Jobonline: www.jobonline.it
- Jobpilot: www.jobpilot.it
- www.cliccalavoro.it/

Izby Gospodarcze

- www.cameradicommercio.it

Własna działalność gospodarcza

<http://europa.eu.int/>

Commento: il link non è corretto

ZDROWIE

Ministero della Salute (Ministerstwo Zdrowia)
www.ministerosalute.it/assistenza/approfondimento/

ZAKWATEROWANIE

- Kupno: Krajowe agencje nieruchomości *Gabetti*: www.gabetti.it
www.tecnocasa.it

OPODATKOWANIE

Ministero delle Finanze (Ministerstwo Finansów): www.finanze.it

EDUKACJA

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e Ricerca Scientifica
(Ministerstwo Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań):
www.istruzione.it/index.shtml
www.miur.it

PORÓWNYWALNOŚĆ KWALIFIKACJI

Kwalifikacje naukowe

Centrum informacji NARIC:

Carlo Finocchietti
CIMEA (Centro di Informazione sulla Mobilità e le Equivalenze Accademiche)
Fondazione Rui, Viale XX1 Aprile 36, 00162 Rome
Tel: +39 06 8 632 1281 Fax: + 39 06 8 6 32 2845
Strona internetowa: www.fondazionerui.it
E-mail: info@fondazionerui.it

Kwalifikacje zawodowe

CIMEA (Centro di Informazione sulla Mobilita e le Equivalenze Accademiche)
Fondazione Rui, Viale XX1 Aprile 36, 00162 Rome
Tel: +39 06 8 632 1281 Fax: +39 06 8 6 32 2845
Strona internetowa: www.fondazionerui.it
E-mail: info@fondazionerui.it

Dyrektywy europejskie 89/48/EWG oraz 92/51/EWG

Koordinator: Presidenza Consiglio Ministri
Ministero Coordinamento Politiche Comunitarie
Via Giardino.Theodoli 66, 00186 Rome
Tel: +39 06 67 79 53 22 Fax: +39 06 67 79 52 95
E-mail: a.bianchiconti@palazzochigi.it

KULTURA

Ente Nazionale Italiano Turismo (ENIT)
Via Marghera 2, 00185 Rome
Tel: +39 06 49711 Fax: +39 06 446 3379
Strona internetowa: www.enit.it
E-mail: sedecentrale@enit.it

POLSKA

ZEZWOLENIE NA POBYT

Każda osoba przebywająca w Polsce dłużej niż 3 dni musi wypełnić formularz rejestracyjny w urzędzie gminy w ciągu 48 godzin od dnia przyjazdu. W przypadku pobytu w hotelu zostanie on zgłoszony przez obsługę, w przypadku wynajmowania mieszkania przez właściciela.

Jeśli nie zamierzamy podjąć pracy, potrzebujemy tylko paszportu na pobyt do 90 dni. Po upływie tego czasu musimy zarejestrować nasz pobyt tymczasowy w urzędzie miasta lub gminy. Zezwolenie na pobyt tymczasowy przyznawane jest początkowo na okres 6 miesięcy, jeśli zamierzamy podjąć pracę lub prowadzić działalność gospodarczą.

KWESTIE ZATRUDNIENIA / POSZUKIWANIE PRACY

Służby zatrudnienia:

Wojewódzki Urząd Pracy

Powiatowy Urząd Pracy

Dane teleadresowe dostępne są na stronie www.psz.praca.gov.pl.

Agencje Zatrudnienia

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej prowadzi wykaz autoryzowanych prywatnych agencji zatrudnienia: www.psz.praca.gov.pl/npp.

Prasa

Najważniejsze gazety codzienne zamieszczają ogłoszenia o pracy.

Portal medialny dostępny jest na stronie www.media.onet.pl.

Organizacje i związki zawodowe

W 2001 roku około 14% pracowników należało do związków zawodowych, większość z nich była zatrudniona w sektorze publicznym oraz byłych przedsiębiorstwach państwowych. Umowy zbiorowe zawierane ze związkami zawodowymi obejmują płace, warunki pracy oraz świadczenia (patrz Eures).

Własna działalność gospodarcza

Rozpoczynając działalność gospodarczą w Polsce nie musimy mieć zezwolenia na pracę. Aby uzyskać więcej informacji na temat rozpoczynania działalności gospodarczej w Polsce, należy skontaktować się z:

- Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych
www.paiz.gov.pl
- Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)
www.parp.gov.pl/en/

PARP uruchomił specjalną linię telefoniczną, gdzie można zasięgnąć informacji na tematy związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej w Polsce, systemem podatkowym, dostępem do technologii, poszukiwaniem partnerów handlowych oraz źródeł finansowania.

SYSTEM UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ORAZ OPIEKA ZDROWOTNA

Wydatki na opiekę zdrowotną są pokrywane z ubezpieczenia (obowiązkowego lub dobrowolnego). **Narodowy Fundusz Zdrowia** (NFZ) odpowiedzialny jest za zapewnienie usług medycznych oraz za zwrot kosztów leków w zależności od wysokości dochodów.

Dla posiadaczy Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego opieka zdrowotna, łącznie z leczeniem dentystycznym, jest bezpłatna.

Specjalistyczna ambulatoryjna opieka zdrowotna

Lekarz rodzinny może zlecić badania ambulatoryjne w celu potwierdzenia diagnozy przed skierowaniem do specjalisty lub do szpitala. Nie jest wymagane skierowanie do następujących poradni: położnicza, dentystyczna, dermatologiczna, wenerologiczna, onkologiczna, okulistyczna i psychiatryczna. Nie jest też wymagane skierowanie od osób, które cierpią na gruźlicę, są zarażone wirusem HIV, są inwalidami wojennymi lub ofiarami tortur lub są uzależnione od alkoholu i/lub leków.

OPODATKOWANIE

Podatek dochodowy występuje w formie podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych (19%, 30% lub 40% - więcej informacji poniżej) oraz formy opodatkowania ryczałtowego.

Podstawa obliczania podatku w PLN (2006)		Podatek wynosi
ponad	do	
	37.024	19% podstawy minus kwota 530,08 PLN
37.024		6.504,48 PLN + 30% nadwyżki ponad 37,024 PLN
74.048		17.611,68 PLN + 40% nadwyżki ponad 74,048 PLN

Podatki pośrednie obejmują VAT (0% - 22%) oraz podatek akcyzowy, jak również podatek od gier losowych i zakładów.

Więcej informacji dostępnych jest na stronie: www.mf.gov.pl

ZAKWATEROWANIE

Poszukiwanie zakwaterowania:

Informacje z agencji nieruchomości, internetu lub ogłoszenia w prasie lokalnej i tygodnikach krajowych, np.: „Kontakt”.

Ministerstwo Budownictwa prowadzi centralny rejestr autoryzowanych agentów nieruchomości.

Wynajem

Koszty. Dwupokojowe mieszkanie w dużym mieście kosztuje około 1100 PLN miesięcznie, nie licząc gazu, elektryczności, wody, itp. W innych miejscach: 500-700 PLN miesięcznie.

Umowy najmu zawierane są na okres 3 lat. Zazwyczaj wymagany jest depozyt w wysokości 100-200% miesięcznego czynszu. Należy także okazać dowód tożsamości.

Kupno:

W dużych miastach np.: Warszawa, Kraków, Poznań – cena za metr kwadratowy w nowym budownictwie wynosi ok. 5000 PLN. W mniejszych miastach ceny za metr kwadratowy rozpoczynają się od PLN 2500. Taniej można kupić mieszkanie wymagające remontu.

EDUKACJA

Obowiązkowa: 6-16 lat

Edukacja przedszkolna: 3-6 lat

Przedszkole: podzielone jest na cztery grupy wiekowe. Sześcioletki mogą uczęszczać przez rok do tzw. zerówki, przygotowującej do edukacji w szkole podstawowej.

Edukacja podstawowa: 7-13 lat

Edukacja w szkole podstawowej trwa 6 lat.

Na zakończenie nauki uczniowie zdają obowiązkowy egzamin (w wieku 13 lat).

Gimnazjum: 13-16 lat

Rodzice muszą zapisać dziecko do szkoły najbliższej ich miejsca zamieszkania. Rok szkolny dzieli się na dwa semestry i trwa od września do czerwca.

Na zakończenie nauki w gimnazjum uczniowie zdają obowiązkowy egzamin (w wieku 16 lat).

Szkoły średnie:

- Liceum ogólnokształcące: 16-19 lat
- Liceum profilowane: 16-19 lat
- Technikum: 16-20 lat
- Egzaminem kończącym edukację w trzech ww szkołach jest **matura**
- Zasadnicza szkoła zawodowa: 16-18/19 lat

Szkolnictwo wyższe

Ponad 500 uniwersytetów oraz szkół wyższych, obejmujących kolegia nauczycielskie i uczelnie prywatne.

Uczelnie wyższe oferują szeroki wachlarz kierunków studiów, istnieją też szkoły specjalizujące się w sztuce, rolnictwie, wychowaniu fizycznym, teologii oraz ekonomii. Studia trwają 4-6 lat, absolwenci otrzymują tytuł **magistra**, niezbędny warunek do przyjęcia na studia doktoranckie.

Wyższa szkoła zawodowa: Studia trwają 3-4 lata i obejmują przedmioty zawodowe. Absolwent uzyskuje dyplom ukończenia wyższych studiów zawodowych oraz tytuł licencjata lub inżyniera. Najbardziej popularne specjalizacje obejmują administrację biznesu, edukację oraz inżynierię.

PRZYDATNE LINKI I ADRESY - POLSKA

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

www.msz.gov.pl/

KWESTIE ZATRUDNIENIA / POSZUKIWANIE PRACY

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

www.mps.gov.pl

Prasa (ogłoszenia o pracy)

W języku polskim:

- Gazeta Wyborcza – www.gazeta.pl
- Rzeczpospolita – www.rzeczpospolita.pl
- Nasz Dziennik – www.naszdziennik.pl
- Trybuna – www.trybuna.com.pl
- Nowy Dziennik – www.dziennik.com
- Życie Warszawy - www.zw.com.pl/

W języku angielskim:

- Warsaw Business Journal – www.wbj.pl/
- Warsaw Voice – www.warsawvoice.com.pl/

On-line:

- www.praca.onet.pl/
- Internetowy Serwis Rekrutacyjny – www.jobs.pl/
- Top Jobs on the Net – www.topjobs.pl/

▪

OPIEKA ZDROWOTNA

Centrala Narodowego Funduszu Zdrowia – Biuro Współpracy Międzynarodowej

ul. Grójecka 186, 02-390 Warszawa

Tel: +48 (22) 572 62 68 Fax: +48 (22) 572 63 19

E-mail: ca17@nfz.gov.pl

Ministerstwo Zdrowia

www.mz.gov.pl/

EDUKACJA

Ministerstwo Edukacji Narodowej

www.men.gov.pl

PORÓWNYWALNOŚĆ KWALIFIKACJI – NARIC w Polsce:

Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej

ul. Smolna 13, 00-375 Warszawa

Tel. +48 22 828 81 61 Fax: +48 22 828 81 61 wew. 239

E-mail: biuro@buwiwm.edu.pl

Strona internetowa: www.buwiwm.edu.pl

JĘZYK I KULTURA

▪ Instytut Języka Polskiego i Kultury dla Obcokrajowców, Uniwersytet Warszawski

www.polonicum.uw.edu.pl

- Szkoła Języka Polskiego dla Cudzoziemców, Uniwersytet Łódzki www.sjpd.c.uni.lodz.pl
- portal Ministerstwa Spraw Zagranicznych www.poland.gov.pl/
- portal Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego www.mkidn.gov.pl
- portal poświęcony polskiej kulturze www.culture.pl/en/culture

WIELKA BRYTANIA

(Zjednoczone Królestwo: Anglia, Szkocja, Walia I Irlandia Północna)

ZEZWOLENIE NA POBYT I PRACĘ

Zezwolenie na pracę wymagane jest na Wyspie Man, Alderney oraz na Wyspach Normandzkich.

KWESTIE ZATRUDNIENIA / POSZUKIWANIE PRACY

Jobcentre Plus

Państwowe Służby Zatrudnienia obejmują całe terytorium Wielkiej Brytanii. Pomagają znaleźć pracę w danym rejonie, w kraju i poza jego granicami. Informacje w książce adresowej pod hasłem *Jobcentre Plus* lub *Jobcentre* lub linia telefoniczna do Jobseeker Direct: +44 (0)845 606 0234.

Wakaty on-line dostępne są na stronie www.jobcentreplus.gov.uk

Agencje Zatrudnienia

Konfederacja Rekrutacji i Zatrudnienia (REC) to branżowe zrzeszenie agencji rekrutacyjnych, które prowadzi listę licencjonowanych agencji zatrudnienia. Absolwenci powinni rejestrować się w *My Prospects* na stronie www.prospects.ac.uk

Prasa

Ogłoszenia o pracy codziennie zamieszczają krajowe i lokalne gazety.

Specjalistyczne czasopisma/magazyny: "Benns Media" to książka adresowa, która zawiera wykaz czasopism branżowych. Znajdują się one w lokalnych księgozbiorach podręcznych.

Organizacje i związki zawodowe

Informacje zawarte są w publikacji '*Trade Associations and Professional Bodies of the UK*' dostępnej w lokalnym księgozbiorze podręcznym. Strona internetowa Kongresu Związków Zawodowych (TUC) zawiera wykaz wszystkich związków i stowarzyszeń zawodowych.

Praca sezonowa / Praca ochotnicza

Taki rodzaj pracy możliwy jest w okresie letnim, przeważnie w hotelach, fabrykach, na farmach, w ośrodkach wypoczynkowych, itp.

OPIEKA ZDROWOTNA

ZAPEWNIANA PRZEZ:

Państwowa Służba Zdrowia (National Health Service) jest bezpłatna, z wyjątkiem leków, usług dentystycznych, porad okulistycznych oraz zakupu okularów. Jeśli jesteśmy osobą o niskich dochodach lub otrzymujemy zasiłki społeczne, możemy uzyskać pomoc w pokrywaniu ww. kosztów. Skontaktujmy się z lokalnym Jobcentre Plus lub opieką społeczną.

Lekarze: Zarejestrujmy się u lekarza rodzinnego, pracującego w Państwowej Służbie Zdrowia (NHS). Niektórzy lekarze z NHS prowadzą też prywatną praktykę: upewnijmy się czy jesteśmy traktowani jako pacjent NHS by nie płacić za wizytę. Nasz lekarz może skierować nas na leczenie szpitalne lub wizytę u specjalisty.

Dentyści: większość z nich prowadzi prywatną, odpłatną praktykę.
Optycy: odpłatnie zapewniają badanie wzroku oraz okulary.
Farmaceuci/Aptekarze: zapewniają lekarstwa przepisane przez lekarza.

NHS prowadzi informacyjną linię telefoniczną/stronę internetową udzielającą porad medycznych oraz innych informacji.

OPODATKOWANIE

Oprócz podatku dochodowego i VAT istnieje podatek lokalny tzw. „council tax”, z którego opłacane są usługi publiczne. Jest on określany na podstawie wartości nieruchomości.

Składki na ubezpieczenie społeczne (National Insurance Contributions)

Potrącane są z naszej pensji lub płatne bezpośrednio przez osobę prowadzącą własną działalność gospodarczą. Każdy pracownik otrzymuje numer ubezpieczenia społecznego (NINO). Pracodawca dopilnuje formalności i będzie potrącał składki z naszych zarobków.

ZAKWATEROWANIE

Wynajem

Najdrożej jest w Londynie i na południowym wschodzie.

Ogłoszenia zamieszczane są w prasie lokalnej, witrynach sklepów, agencjach nieruchomości oraz w internecie.

Spółdzielnie mieszkaniowe to podmioty prowadzące działalność niedochodową, w których czynsze dotowane są ze środków publicznych i dzięki temu stosunkowo niskie. Istnieje możliwość wynajmowania mieszkania lub domu z inną osobą.

Zazwyczaj należy z góry zapłacić miesięczny czynsz oraz podlegającą zwrotowi kaucję za umeblowanie. Agencja nieruchomości również pobiera opłatę.

Umowy:

- Umowa o najem z zabezpieczeniem i długoterminową gwarancją najmu
- Gwarantowana krótkoterminowa umowa najmu na okres minimum 6 miesięcy

Kwestie prawne. Jesteśmy prawnie chronieni przed eksmisją bez nakazu sądowego.

Kupno:

Ogłoszenia dostępne u agentów nieruchomości (lub radców prawnych w Szkocji), w prasie oraz internecie.

Hipoteki: maksymalna wysokość pożyczki to trzykrotność rocznych zarobków, przeważnie udzielana jest ona na okres 25 lat przez banki, oszczędnościowe kasy mieszkaniowe, itp.

EDUKACJA

Obowiązkowa w wieku 5-16 lat

Istnieją pewne różnice np.: w przedziałach wiekowych w poszczególnych częściach Zjednoczonego Królestwa, szczególnie w Szkocji.

Państwowe żłobki, prywatne żłobki, grupy przedszkolne	Szkoly podstawowe	Anglia – szkoly srednie (comprehensive), szkoly profilowane i technika (City Technology Colleges)	Tak jak w szkolnictwie ponadpodstawowym (secondary education), szkołach pomaturalnych (college) i liceach ogólnokształcących (sixth form colleges)	Uniwersytety, Instytuty naukowe, Uczelnie wyższe
		Irlandia Północna – szkoła średnia przygotowująca do egzaminów na studia (Grammar Schools), szkoly ponadpodstawowe (Secondary Schools)	Tak jak w szkolnictwie ponadpodstawowym (Secondary Education)	
		Szkocja i Walia – państwowe szkoly średnie (Comprehensive Schools)	Tak jak w szkolnictwie ponadpodstawowym (Secondary Education)	
Edukacja przedszkolna	Szkoła podstawowa (Primary Education)	Szkolnictwo ponadpodstawowe (Secondary Education)	Szkolnictwo ponadobowiązkowe (Post Compulsory Education)	Szkolnictwo wyższe
2-5 lat	5-11 lat	11-16 lat	16-18 lat	powyżej 18 roku życia

PRZYDATNE LINKI I ADRESY – ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

ZEZWOLENIE NA POBYT I PRACĘ

Wyspy Normandzkie i Wyspa Man:
Guernsey Social Security Authority
Edward T Weadon House, Le Truchat
St Peter Port, Guernsey, GY1 3WH
Tel: +44(0)1481 732 500

Informacje dotyczące praw pracownika na Wyspach Normandzkich:
The Controller of Social Security
32 La Motte, St Helier, Jersey
Tel: +44(0)1534 280 000

Isle of Man JobCentre, Division House
31 Prospect Hill, Douglas, Isle of Man. IM1 1PJ
Tel: +44(0)1624 685 680

Formularze aplikacyjne (ECC1):
Immigration and Nationality Directorate
European Community Group
B6 Division, Block C Whitgraft Centre
Wellesley Road, Croydon, CR9 1AT
Tel: +44 (0)870 241 0645

POSZUKIWANIE PRACY

Służby zatrudnienia:

Jobcentre Plus, Moorfoot (L10), Sheffield, S1 4PQ
www.jobcentreplus.gov.uk

Agencje Zatrudnienia:

Konfederacja Rekrutacji i Zatrudnienia (REC)
36-38 Mortimer Street, London, W1N 7RB
Tel: +44(0)800 320588
www.rec.uk.com/
www.jobseekers-uk.com/

Prasa

- The Guardian <http://recruitment.guardian.co.uk>
www.jobsunlimited.co.uk
- The Independent www.independent.co.uk
- The Times www.the-times.co.uk/
- The Daily Telegraph www.appointments-plus.co.uk

Organizacje i związki zawodowe

- TUC www.tuc.org.uk
- www.worksmart.org.uk/unionfinder/index.php

Izby Gospodarcze

The British Chambers of Commerce London Office
1st Floor, 65 Petty France, St James Park
London, SW1H 9EU
Tel: +44 0 207 654 5800 Fax: +44(0)207 654 5819
Strona internetowa: www.chamberonline.co.uk
E-mail: info@britishchambers.org.uk

Praca ochotnicza

The International Voluntary Service (IVS)
Old Hall, East Bergholt
Colchester, CO7 6TQ
Tel: + +44 0 1206 298215 Fax: +44(0)1206 299043
Strona internetowa: www.ivsqbn.demon.co.uk

OPODATKOWANIE

Królewski Urząd Podatkowy i Celny
International Division (Double Taxation)
Victory House, 30-34 Kingsway, London, WC2B 6ES
Tel: +44(0)207 438 6622
www.hmrc.gov.uk/rates/index.htm

OPIEKA ZDROWOTNA

Ministerstwo Zdrowia, Oddział podstawowej opieki zdrowotnej
Pokój 7E04, Quarry House, Quarry Hill, Leeds, LS2 7UE
Tel: +44(0)113 254 5834

NHS:

Bezpośrednia linia informacyjna: 0845 4647
www.nhsdirect.nhs.uk/

KWESTIE PRAWNE I INNE PORADY:

Agencja Pomocy Obywatelom (Citizens Advice Bureau)
www.citizensadvice.org.uk/

EDUKACJA

Anglia

Departament Edukacji i Umiejętności

Mowden Hall, Staindrop Road
Darlington, County Durham, DL3 9BG
Tel: +44 (0)870 0012345

Irlandia Północna

www.deni.gov.uk/

Walia

www.learning.wales.gov.uk/

Szkocja

www.scotland.gov.uk/Topics/Education

PORÓWNYWALNOŚĆ KWALIFIKACJI

Kwalifikacje naukowe

NARIC, ECCTIS Ltd

Oriel House, Oriel Road, Cheltenham, Gloucester, GL50 1XP

Tel: +44(0)1242 260010

Strona internetowa: www.naric.org.uk

E-mail: naric@ecctis.co.uk

Kwalifikacje zawodowe

National Reference Point for Vocational Qualifications

ECCTIS Ltd, Oriel House, Oriel Road

Cheltenham, Glos., GL50 1XP

Tel: +44(0)1242 260225

Strona internetowa: www.uknvp.org.uk/

Kwalifikacje do wykonywania zawodu oraz prowadzenia działalności gospodarczej

Carol Rowlands (koordynator ds. Dyrektyw)

Department for Education & Skills (Departament Edukacji i Umiejętności)

Room 3b, Moorfoot, Sheffield, S1 4PQ

Tel: +44 (0) 114 259 4151 Fax: +44(0)114 259 4475

Strona internetowa: www.dfes.gov.uk/europeopen

JĘZYK I KULTURA

British Council, 10 Spring Gardens, London, SW1A 2BN

Tel: +44(0)207 930 8466

Strona internetowa: www.britishcouncil.org

E-mail: general.enquiries@britishcouncil.org

British Tourist Authority, Thames Tower

Blacks Road, London, W6 9EL

Tel: +44 (0) 208 846 9000 Fax: +44(0)208 563 0302

Strona internetowa: www.britishtouristauthority.org